

Mogućnosti učešća OCD-a iz sektora okoliš u procesima programiranja i monitoringa realizacije sredstava iz IPA II u BiH

Sarajevo, 18.12.2014

Okvir prezentacije

- Pravni/ administrativni okvir za koordinaciju planiranja/ programiranja (međunarodni, domaći) IPA II
- Učesnici/ odgovornosti
- Problematika punog učešća BiH u programu IPA II

Zakoni, odluke

- Okvirni sporazum za IPA II (uključujući svu relevantnu IPA II regulativu)
- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (očekuje se odobrenje Vijeća EU)
- Ustav BiH
- Zakon o Vijeću ministara BiH
- Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine
- Zakon o upravi
- Odluka o uspostavi funkcije voditelja programa u ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH

IPA II regulativa

- U skladu sa Provedbenom IPA regulativom, u svakoj zemlji korisnici IPA pomoći Državni koordinator (DIPAK) se smatra „glavnim partnerom Evropske komisije (EK) u procesu strateškog planiranja, koordinacije programiranja, monitoringa provedbe, evaluacije i izvještavanja o IPA pomoći“, te naglašava i obaveza:

„DIPAK će obezbjediti koordinaciju unutar administracije zemlje korisnice i sa drugim donatorima, kao i blisku vezu između korištenja IPA pomoći i predpristupnog procesa uopšte.“

Uloga DIPAK-a u IPA II programiranju

➤ **DIPAK** (Članak 4 IPA II Pravila provedbe)

- Glavni partner EK za sveukupni proces strateškog planiranja, koordinacije programiranja, monitoringa implementacije, evaluacije i izvještavanja o IPA II pomoći.
- Visokorangirani predstavnik vlade/državne uprave zemlje korisnice IPA II s odgovarajućim ovlastima.
- Osigurava koordinaciju unutar administracije zemlje korisnice IPA II i koordinaciju sa drugim donatorima i blisku vezu između upotrebe IPA II pomoći i općeg procesa pristupanja EU.
- Osigurava da su ciljevi navedeni u aktivnostima ili programima koje predlažu korisnici instrumenta IPA II usklađeni s ciljevima iz Strateškog dokumenta za korištenje IPA II za zemlju korisnicu (Country Strategic Paper) i da uzimaju u obzir odgovarajuće makroregionalne strategije i strategije zatvorenih mora.
- Nastoji da administracija zemlje korisnika instrumenta IPA II poduzme sve potrebne mjere kako bi se olakšala provedba relevantnih programa.

IPA II regulativa, Vodič za sekt.pristup

„DIPAK je odgovoran za koordinaciju ministarstava, organizaciju konsultacija sa državnim, regionalnim i lokalnim zainteresovanim stranama i koordinaciju donatora.“

Dodatne uloge: provedba SEE 2020, EUSDR, EUSAIR, regionalni programi pomoći drugih EU država

Zakon o Vijeću ministara BiH, Član 23

Direkcija za evropske integracije vrši naročito poslove koji se odnose na usklađivanje aktivnosti tijela vlasti u Bosni i Hercegovini, nadzor nad provedbom odluka koje donose nadležne institucije u Bosni i Hercegovini a koje se odnose na sve odgovarajuće aktivnosti potrebne za evropske integracije.

Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine, DEI (Član 18)

- usklađivanje aktivnosti organa i institucija u BiH koje se odnose na odgovarajuće aktivnosti potrebne za evropske integracije;
- **učestvuje kao tehničko operativno tijelo za kontakte sa Evropskom komisijom;**
- koordinacija nad provođenjem odluka koje donose nadležni organi i institucije BiH, entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u odnosu na sve aktivnosti potrebne za evropske integracije;
- **učestvuje u aktivnostima ili izrađuje nacрте zakona, drugih propisa i smjernica koje se odnose na izvršavanje poslova koje je BiH dužna preduzimati u procesu uključivanja u evropske integracije;**
- djelovanje kao glavni operativni partner institucija Evropske komisije u procesu stabilizacije i pridruživanja;
- **koordinacija pomoći Evropske unije BiH.**

Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine (Član 18), II

Direkcija će uspostaviti funkcionalni odnos sa ministarstvima, upravnim organizacijama i entitetskim vladama po pitanjima koja se odnose na evropsku integracionu strategiju i politike, usklađivanje zakona i koordinaciju pomoći.

Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine, Član 9 (MVTEO)

Ministarstvo je nadležno i za obavljanje poslova i zadataka iz nadležnosti BiH koji se odnose na definisanje politike, osnovnih principa, koordiniranje djelatnosti i usklađivanje planova entitetskih tijela vlasti i institucija na međunarodnom planu u područjima:

- poljoprivrede;
- energetike;
- zaštita okoline, razvoja i korištenja prirodnih resursa;
- turizma.

Zakon o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine, Član 10 (MKT)

Ministarstvo komunikacija i prometa nadležno je za (izdvojeno):

- međunarodni i međuentitetski promet i infrastrukturu;
- pripremanje ugovora, sporazuma i drugih akata iz oblasti međunarodnih i međuentitetskih komunikacija i prometa;
- odnose sa međunarodnim organizacijama iz oblasti međunarodnih i međuentitetskih komunikacija i prometa;
- pripremu i izradu strateških i planskih dokumenata iz oblasti međunarodnih i međuentitetskih komunikacija, prometa, infrastrukture i informacionih tehnologija.

Zakon o upravi

- U ostvarivanju međusobne saradnje organi uprave obavezni su jedni drugima dostavljati podatke i informacije potrebne za obavljanje poslova, razmjenjivati informacije i iskustva i osnivati zajedničke stručne komisije i druga radna tijela, te ostvarivati druge oblike međusobne saradnje. - Član 31. stav 2
- Član 32 - odnosi organa uprave prema organima uprave entiteta i Brčko distrikta BiH moraju zasnivati na ovlaštenjima utvrđenim Ustavom i zakonom, kao i na saradnji, međusobnom informisanju i dogovaranju.
- Organi uprave BiH imaju pravo od izvršnih organa i drugih organa entiteta i Brčko distrikta BiH tražiti podatke, izvještaje i ostalu dokumentaciju neophodnu za vršenje svojih nadležnosti. Organi uprave BiH su dužni da izvršnim organima i drugim organima entiteta i Brčko distrikta BiH dostavljaju podatke neophodne za funkcionisanje tih organa. - Član 33 stav 1. i 2.

Odluka o uspostavi funkcije voditelja projekata u ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine, odgovornosti SPO

- Državni službenici u ministarstvima i drugim organima uprave

Uloga:

- Spona između DIPAK-a i ostalih korisnika IPA-e
- Podrška Jedinica za provedbu projekata – PIU

Obaveze SPO u oblasti programiranja...

- procjena potrebne pomoći u odgovarajućim sektorima;
- **utvrđivanje aktera i koordinacija konsultacija između različitih nivoa vlasti i civilnog društva a u skladu s vrstom i karakterom projekta;**
- koordinacija u okviru svake prioritetne oblasti utvrđene projektnim prijedlogom države korisnice;
- razrada projektnih ideja, uzimajući u obzir relevantne sektorske politike i strategije;
- utvrđivanje liste prioriteta između različitih projektnih prijedloga u okviru određenog sektora pomoći/ projektne oblasti, koja je usaglašena u okviru ministarstva ili agencije;
- prezentiranje projekata Evropskoj komisiji tokom programiranja;
- razradu projekata prema instrukcijama DIPAK-a;
- .
- ..

Sistem koordinacije poslova EU u BiH

- *u ministarstvima i upravnim organizacijama BiH*
- *u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko Distriktu*

Programiranje IPA-e u BiH / Glavni učesnici

- EC, DG Elarg/Opšta uprava za proširenje i Delegacija EU u BiH
- Državni IPA koordinator (DIPAK) i Ured DIPAK-a/Direkcija za evropske integracije (DEI)
- Voditelji programa (SPO-i)
- IPA koordinatori u entitetima i Brčko Distriktu
- Predstavnici relevantnih ministarstava/institucija (BiH, entiteti, kantoni, BD)
- Institucije korisnice (BiH, entiteti, kantoni, BD)

DIPAK/NIPAC – Državni koordinator za IPA-u

- Direktor Direkcije za evropske integracije
- Zadužen(a) za sveukupnu koordinaciju pomoći u okviru IPA-e:
  - *Višegodišnje i godišnje programiranje za komponentu tranzicione pomoći i razvoja institucija (IPA komponenta I, TAIB)*
  - *Koordinacija učešća BiH u prekograničnim programima (IPA komponenta II, CBC)*

DIPAK/NIPAC – Državni koordinator za IPA-u / BiH zakonodavstvo

- Osigurava partnerstvo između EK i države korisnice
  - *Okvirni sporazum između BiH i Komisije europskih zajednica o pravilima suradnje koja se odnosi na finansijsku pomoć EZ BiH u okviru implementacije pomoći putem Instrumenta predpristupne pomoći IPA*
  - *Odluka o načinu imenovanja, razriješenja, te pravima i obvezama DIPAK-a, VM br. 162/08, Službeni glasnik BiH br. 92/08*
  - *Odluka o imenovanju DIPAK-a, VM br. 168/10, Službeni glasnik BiH br. 62/10*

Koordinacioni odbor za IPA-u

- Savjetodavno tijelo DIPAK-a za koordinaciju IPA-e
- Daje prijedlog za imenovanje i razrješenje DIPAK-a
- Članovi:
  1. DIPAK – predsjedavajući KO-a
  2. Ministar finansija i trezora BiH
  3. Ministar finansija FBiH
  4. Ministar finansija RS-a
  5. Predstavnik Vlade RS-a/ IPA koordinator
  6. Prestavnik Vlade FBiH/ IPA koordinator
  7. (Predstavnik Distrikta Brčko/ IPA koordinator)

Novi elementi u IPA II, 2014 - 2020

- Omogućena pomoć u svim oblastima bez obzira na kandidatski status,
- **Višegodišnje planiranje na bazi sektorskih politika,**
- Dva nivoa planskih dokumenata.

Planiranje IPA 2014 - 2020

- Regulativa prvog nivoa
  - REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL on the Instrument for Pre-accession Assistance (IPA II)
- Regulativa drugog nivoa – provedba IPA-e

IPA II Oblasti

- Proces tranzicije prema članstvu u EU i razvoj kapaciteta;
- Regionalni razvoj;
- Zapošljavanje, socijalne politike i razvoj ljudskih resursa;
- Poljoprivreda i ruralni razvoj;
- Regionalna i teritorijalna saradnja.

Civilno društvo u IPA II regulativi

- Razvoj civilnog društva – specifični cilj (a) - viii „Podrška političkim reformama“ (Član 2)
- Civilno društvo je jedan od lokalnih partnera u pripremi, provedbi i monitoringu IPA II pomoći (Član 5.6)

Osnovni dokumenti za programiranje IPA II

- Zajednički strateški okvir 2014 - 2020
- Državni strateški dokument za IPA II 2014 – 2020 (CSP), u slučaju BiH 2014 - 2017

Strateški dokument za BiH (CSP)

- Pripremila ga Evropska komisija uz konsultacije sa BiH –
- Obezbjedeana podrška u dvije oblasti
  - Demokratija i vladavina prava (demokratija i vladavina; vladavina prava i osnovna prava)
  - Kompetitivnost i rast (kompetitivnost i inovacije, lokalne razvojne strategije; obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike)
- Odabir politika djelovanja i unutar njih sektora za podršku
- Opis potreba i kapaciteta; očekivani rezultati i indikatori; aktivnosti i vrsta podrške, ostali donatori i njihova koordinacija
- Indikativna alokacija sredstava po politikama djelovanja i po godinama

Sektorski pristup

- Proces koji rezultira povećanim vlasništvom lokalnih institucija u pitanjima javnih politika u pojedinim sektorima,
- Povećanje koherentnosti između sektorskih politika, budžetskih alokacija i efekata,
- Usklađivanje finansiranja lokalnih vlada, drugih donatora, uklj. EU.

Sektorski pristup II, BiH

- Kombinacija sektorskog pristupa i projektnog (tradicionalnog) pristupa do 2014.
- Postepeno povećanje zastupljenosti sektorskog pristupa - smanjivanje projektnog pristupa
- Od svake države korisnice se očekuje da u periodu 2014-2020:
  - razvije/unaprijedi kvalitet sektorskih strategija/politika za zemlju
  - razvije administrativne institucionalne kapacitete neophodne za uspješnu implementaciju sektorskih strategija/politika

5 ključnih kriterija za primjenu sektorskog pristupa

1. **Sektorske politike / strategije za zemlju** (glavni element sektorskog pristupa; domaće “vlasništvo”; politička podrška; veza sa budžetom; jasni i izvodivi “akcioni planovi” sa institucionalnim odgovornostima, itd.)
2. **Institucionalni okvir i kapaciteti** (vodeća institucija; ili međuinstitucionalni dogovor u smislu linija komunikacije i odgovornosti radi postizanja sektorskih prioriteta i mjerljivih pokazatelja; kapaciteti vodeće institucije i ostalih institucija)
3. **Sektorska koordinacija** (koordinacija unutar sektora, koordinacija donatora za sektor)
4. **Srednjoročna budžetska projekcija** (jasna veza između sektorske politike/strategije i budžeta)
5. **Praćenje i ocjena ostvarenog napretka** (sistem za praćenje i mjerenje implementacije politike/strategije i njenih ciljeva)

Iskustvo IPA II programiranja u BiH

Priprema IPA 2014 državnog paketa za BiH:

- Tradicionalni projektni pristup
- Netipični proces programiranja

Dalje programiranje IPA-e II

Potrebno pripremiti:

1. Sektorske planske dokumente (SPD) za period 2015.-2017.
2. Akcione dokumente (AD) za godišnje IPA državne programe (u kasnijoj fazi)

Priprema Sektorskih planskih dokumenata

Cilj/svrha:

- Predstavljanje i procjena stepena spremnosti određenog sektora u pogledu primjene sektorskog pristupa za IPA II – dio I, rok kraj 02/2015 (oblast demokratija i vladavina pravde)
- Osnova za planiranje pojedinačnih Akcionih dokumenata u okviru budućih godišnjih državnih programa (2015-2017) – dio II, rok 15/04/15 (oblast demokratija i vladavina pravde)

Osnova za izradu akcionih dokumenata za IPA 2015 - 2017.

Sektorski planski dokumenti su radni dokumenti koji se godišnje ažuriraju.

Priprema Sektorskih planskih dokumenata – Način rada

Priprema Sektorskih planskih dokumenata će teći u skladu sa:

1. Relevantnim dokumentima koji regulišu korištenje IPA II
  - IPA II regulativom (Uredbe EU) i Okvirnim sporazumom za IPA II
  - Smjernicama za primjenu sektorskog pristupa u okviru IPA II
  - Strateškim dokumentom za IPA II za BiH za period 2014.-2017. (CSP)
2. Relevantnim odrednicama/dokumentima za korištenje IPA u BiH
  - Nadležnostima institucija u BiH
  - Postojećim odlukama Vijeća ministara BiH o funkcijama i strukturama za IPA u BiH

Uloga Sektorskih radnih grupa

➤ Sektorske radne grupe:

- Osiguravaju preporuke o prioritetima i mjerama u programiranju IPA II
- Podrška u pisanju IPA II Sektorski planskih dokumenata i godišnjih sektorski zasnovanih mjera i samostalnih mjera (Aksijski dokumenti)
- Identificiraju nedostatke i probleme u programiranju i predlažu mjere odgovornim institucijama za rješavanje problema
- Procjenjuju mogućnosti nacionalnog sufinanciranja u okviru IPA-e II
- Vrš monitoring implementacije programa i mjera podrške IPA-e II
- Revidiraju evaluacijske izvještaje i predlažu mjere za otklanjanje problema i implementaciju evaluatorskih preporuka
- Provode strukturirane konzultacije stakeholdera u smislu poboljšanja sektorskih politika vezano za IPA-u II i efektivnosti planiranja i programiranja

Članstvo Sektorskih radnih grupa (SWAp Smjernice)

Članovi radne grupe:

- Predstavnici relevantnih institucija za sektor

Sektorska vodeća institucija:

Koordinira pripremu višegodišnjih sektorskih planskih dokumenta SPD-a, godišnjih sektorskih akcijskih dokumenata i samostalnih akcija tijekom procesa IPA II programiranja.

- Institucija javne uprave koja ima najveću ulogu u realizaciji sektorske politike i koja posjeduje institucionalne kapacitete (zaposlene) za vođenje procesa
- Ima vodeću ulogu u koordinaciji donatora u okviru sektora/podsektora npr. da predsjedava sektorskom radnom grupom, blisko sarađuje sa DIPAK-om u pogledu IPA programa sektorske podrške;
- Nadležna za koordinaciju izrade relevantnog programa sektorske podrške sa drugim relevantnim resornim ministarstvima i agencijama;
- Preuzima inicijativu da koordinira sa drugim relevantnim zainteresovanim stranama (grupama civilnog društva, privatnim sektorom i krajnjim korisnicima sektorske podrške);
- Preuzima vodeću ulogu u koordinaciji implementacije sektorske podrške finansirane iz IPA sredstava;
- Koordinira skupljanje i analizu podataka praćenja (indikatora) za IPA sektorsku podršku i njihov doprinos državnim ciljevima višeg nivoa.

Priprema Sektorskih planskih dokumenata II

- SPD za drugu CSP oblast, Kompetitivnost i rast, **te za sve druge sektore koji TRENUTNO** nisu predviđeni u CSP – rok 08/2015
- Osnova za izradu akcionih dokumenata za IPA 2016 i 2017, dalje do 2020.
- Trenutak za djelovanje u sektorima: **zaštita okoliša**, transport, energija, poljoprivreda i ruralni razvoj

Priprema Sektorskih planskih dokumenata, civilno društvo

- Ured DIPAK predviđa provođenje konsultacija sa civilnim društvom vezano za pripremu SPD-a za sektore koji su dio CSP za BiH (02/2015)
- *Posebna vježba - sektorski planski dokumenti kako ih vidi CD*

Hvala na pažnji

Midhat Džemić
Šef odsjeka
DEI/Koordinacija EU pomoći
+387 33 703 183/ midhat.dzemic@dei.gov.ba
www.dei.gov.ba